

Skema til afrapportering af ViD-projekter

Videncenter for Dyrevelfærd

1. Projekttitle:

Forbedret velfærd for hund og kat gennem bedre uddannelse af kommende dyrlæger i håndtering af adfærdsrelaterede problemer

2. Projektstart og afslutning:

1. januar 2023 til 31. december 2023

3. Projektleder og projektdeltagere (titel, navn, adresse, tlf., e-mail):

Professor Peter Sandøe (projektleder), Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab (IVH), og Institut for Fødevare- og Ressourceøkonomi (IFRO), Københavns Universitet, 21497292, pes@sund.ku.dk

Adjunkt Iben Meyer, IVH, Københavns Universitet, 23983879, ihm@sund.ku.dk

Professor Björn Forkman, IVH, Københavns Universitet, 35333581, bjf@sund.ku.dk

Lektor Irena Czycholl, IVH, Københavns Universitet, 71459015, ic@sund.ku.dk

Lektor Thomas Bøker Lund, IFRO, Københavns Universitet, 35333628, tblu@ifro.ku.dk

Seniorforsker Karen Thodberg, Institut for Husdyr og Veterinærvidenskab, Aarhus Universitet, 93522604, karen.thodberg@anivet.au.dk

Professor og veterinærskoleleder Charlotte Reinhard Bjørnvad, Institut for Klinisk Veterinærmedicin, Københavns Universitet, 35332864, crb@sund.ku.dk

Senior Lecturer, Kevin McPeake, The Royal (Dick) School of Veterinary Studies, the University of Edinburgh, kevin.mcpeake@ed.ac.uk

4. Baggrund for projektet (Kort beskrivelse af, hvorfor dette projekt blev i gang sat):

Adfærdsrelaterede problemer, som f.eks. alene hjemme problemer, angst for høje lyde eller aggressiv adfærd rettet mod mennesker eller andre dyr, er blandt de mest almindelige lidelser, som hunde og katte kommer til dyrlægen med. Disse adfærdsproblemer er i de fleste tilfælde forbundet med væsentligt forringet velfærd og forringer hyppigt livskvaliteten ikke kun for dyret, men også for dets ejer. Undersøgelser viser, at adfærdsproblemer er årsag eller medvirkende årsag til op mod en fjerdedel af alle aflivninger på hund i Danmark.

Flere internationale undersøgelser viser dog, at både nyuddannede dyrlæger og dyrlæger i praksis føler sig utilstrækkeligt klædt på til at forholde sig til denne type problemer hos deres patienter. Dette hænger muligvis sammen med en udbredt mangel på praktisk undervisning i håndtering af adfærdsrelaterede problemer, hvor de studerende f.eks. kan følge en dyrlæge, der arbejder med adfærdsbehandling. Flere universiteter har teoretisk undervisning i etologi for dyrlægestuderende. Men i Danmark tilbyder veterinærskolen ikke praktisk træning i klinisk veterinær etologi (herefter: klinisk adfærd), hvilket også er tilfældet på flertallet af Europas veterinærskoler.

Dyrlægers utilstrækkelige viden om og manglende tryghed ved håndtering af adfærdsproblemer hos hund og kat medfører, at problemerne ikke bliver adresseret ved dyrlægekonsultationen, og at ejere derfor enten ikke får hjælp til at løse de adfærdsrelaterede problemer, eller at de søger ukvalificeret hjælp andre steder. Dette kan have alvorlige velfærdsmæssige konsekvenser for både dyr og ejer.

Mere viden om, hvordan det er muligt at forbedre undervisningen i klinisk adfærd for dyrlægestuderende, kan bidrage til bedre kompetencer for danske dyrlæger på dette felt og dermed en bedre håndtering af adfærdsrelaterede problemer hos familiedyrene. Dette vil på sigt kunne reducere mængden af ubehandlede velfærdsrelevante adfærdsproblemer hos hund og kat, hvilket vil øge velfærden for både dyr og ejere.

5. Beskrivelse af projektets formål og hypoteser samt materialer og metoder:

Det overordnede mål med projektet har været at forbedre familiedyrs velfærd ved at skabe grundlag for at forbedre kommende dyrlægers uddannelse inden for forebyggelse og behandling af adfærdsproblemer hos hund og kat.

Dette skulle ifølge den oprindelige projektplan opnås ved at forfølge to delmål:

1. At undersøge betydningen af henholdsvis teoretisk og praktisk undervisning i klinisk adfærd for dyrlægestuderendes evner til og tryk ved at forholde sig til adfærdsrelaterede problemer hos familiedyr. Vurdering af, hvor meget forskellige typer undervisning betyder for dyrlægestuderendes færdigheder inden for håndtering af adfærdsrelaterede problemer, giver forudsætning for at sammensætte den bedst mulige undervisning i klinisk adfærd
2. At undersøge, hvordan et udvalgt antal Europæiske universiteter har integreret praktisk undervisning i klinisk adfærd for dyrlægestuderende, samt hvilke erfaringer disse universiteter har gjort sig. Resultaterne af denne undersøgelse skal danne grundlag for inspiration til en mulig model for praktisk undervisning i håndtering af adfærdsrelaterede problemer for danske dyrlægestuderende til gavn for både den nuværende veterinæruddannelse i København og den kommende i Aarhus

I praksis viste det sig meget svært at nå begge mål inden for projektets relativt beskedne økonomiske og tidsmæssige rammer. Efter aftale med ViDs styregruppe fik vi derfor lov til at fokusere på delmål 2.

Dette mål blev opnået gennem semistrukturerede interviews med undervisere på europæiske universiteter, der udbyder praktisk undervisning i klinisk adfærd. Indledningsvist blev 32 undervisere identificeret via projektgruppens netværk. Alle disse blev kontaktet og inviteret til at deltage i et interview. Vi fik positivt svar fra 19, hvoraf 14 endte med at blive interviewet. Der blev i alt gennemført 10 interviews, hvoraf ni var enkeltinterviews og ét var et interview med fem undervisere fra samme veterinærskole. I alt ni forskellige europæiske veterinærskoler fra syv lande blev dækket.

Interviewene blev alle udført af Iben Meyer via Zoom i perioden juni til september 2023. Efterfølgende blev interviewene transskriberet og kodet ud fra tre temaer: 1) undervisning i klinisk adfærd, 2) involvering af studerende i adfærds-klinikken, og 3) drift af adfærds-klinikken.

Nærmere beskrivelse af metoden findes i rapporten, der er vedlagt som bilag.

6. Oversigt over projektets samlede resultater:

Et første vigtigt fund er, at alle informanter var enige om, at viden om adfærd og klinisk adfærd er vigtig for fremtidens praktiserende dyrlæger. Det blev dog også klart, at ikke alle praktiserende dyrlæge skal kunne udføre adfærdsbehandling, men at klinisk adfærd skal betragtes som et specialiseringsområde, som studerende introduceres for, og som nogle så kan vælge at specialisere sig indenfor.

Et andet vigtigt fund fra interviewene er, at der er forskellige måder, hvorpå man kan undervise dyrlægestuderende i klinisk adfærd og involvere dem i adfærdsbehandlingen, lige som der er forskellige måder, hvorpå adfærdsbehandlingen kan køre.

Der blev identificeret to væsentlige udfordringer i forhold til at involvere dyrlægestuderende i adfærdsbehandling. Den første angår praktiske forhold i adfærds-konsultationen, hvor tilstedeværelsen af ekstra mennesker kan påvirke sikkerheden, dyrene og ejeren negativt. Det andet er de allerede tæt pakkede skemaer i veterinær-uddannelsen. Dette i kombination med, at undervisning i klinisk adfærd på flere veterinærskoler udbydes som valgfri kurser skaber et problem i forhold til at sikre vigtige dag 1 kompetencer for fremtidige praktiserende dyrlæger.

Nærmere beskrivelse af resultaterne findes i rapporten, der er vedlagt som bilag.

7. Diskussion, konklusion og perspektivering (herunder forslag til opfølgende projekter):

På baggrund af studiet har vi følgende foreløbige anbefalinger: 1) Klinisk adfærd er en vigtig disciplin inden for veterinærmedicinen og viden og kompetencer i relation hertil skal tages alvorligt som en dag 1 kompetence. 2) Klinisk adfærd bør være en etableret del af det veterinære pensum, gerne med introduktion på uddannelsens første år, yderligere under-

visning på studiets tredje og fjerde år, hvor de studerende starter deres kliniske undervisning, og endelig som del af den kliniske undervisning på uddannelsens sidste år. 3) En del af undervisningen i klinisk adfærd bør være obligatorisk for alle, da det i højere grad vil sikre et nødvendigt minimum af viden på området. 4) For universiteter med et undervisningshospital anbefales det, at hospitalet skal have en adfærds-klinik. Dette vil ikke blot sikre, at de studerende ser den praktiske anvendelse af klinisk adfærd, men vil også give muligheder for samarbejde med andre kliniske specialer til gavn for både patienter, medarbejdere og studerende.

Der kan være behov for et projekt, hvor alment praktiserende dyrlægers viden om, brug af og henvisning til klinisk adfærd i almen dyrlægepraksis undersøges.

8. Populærvidenskabeligt dansk resumé (max 500 ord):

Adfærdsproblemer hos familiedyr er en vigtig årsag til dårlig velfærd for dyrene selv og giver også anledning til udfordringer for deres ejere. Flertallet af veterinæruddannelser i Europa, herunder den danske, har på trods af det ikke undervisning i klinisk adfærd, dvs. i sygdomsudvikling, diagnose og behandling af adfærdsmæssige lidelser. Som følge heraf føler dyrlæger i praksis sig ofte klædt dårligt på, når de møder dyr med adfærdsproblemer.

Derfor er der behov for mere viden om, hvordan man bedst inkorporerer klinisk adfærd i det veterinære pensum, og hvordan man bedst introducerer dyrlægestuderende til arbejdet med at forebygge og behandle adfærdsproblemer hos familiedyr.

Vi har undersøgt, hvordan en række europæiske veterinæruddannelser har integreret klinisk adfærd i deres undervisning af dyrlægestuderende. Dette har vi gjort ved hjælp af semistrukturerede interviews med undervisere på de uddannelser, som nu arbejder med klinisk adfærd. Der blev gennemført 10 interviews mellem juni og september 2023 med 14 undervisere, som arbejdede på ni forskellige universiteter i syv europæiske lande.

Et første vigtigt fund er, at alle informanter var enige om, at viden om adfærd og klinisk adfærd er vigtig for fremtidens praktiserende dyrlæger. Det blev dog også klart, at ikke alle praktiserende dyrlæge skal kunne udføre adfærdsbehandling, da klinisk adfærd skal betragtes som et specialistområde, som studerende introduceres for, og som nogle så kan vælge at specialisere sig indenfor. Et andet vigtigt fund fra interviewene er, at der er forskellige måder, hvorpå man kan undervise dyrlægestuderende i klinisk

adfærd og involvere dem i adfærdsbehandlingen, lige som der er forskellige måder, hvorpå adfærdsbehandlingen kan køre.

Der blev identificeret to væsentlige udfordringer i forhold til at involvere dyrlægestuderende i adfærdsbehandling. Den første angår praktiske forhold i adfærdskonsultationen, hvor tilstedeværelsen af flere mennesker kan påvirke sikkerheden, dyrene og ejeren negativt. Det andet er de allerede tæt pakkede skemaer i veterinæruddannelsen. Dette i kombination med, at undervisning i klinisk adfærd på flere veterinærskoler udbydes som valgfri kurser skaber et problem i forhold til at sikre vigtige dag 1 kompetencer for fremtidige praktiserende dyrlæger.

På baggrund af studiet har vi følgende foreløbige anbefalinger: 1) Klinisk adfærd er en vigtig disciplin inden for veterinærmedicinen og viden og kompetencer i relation hertil skal tages alvorligt som en dag 1 kompetence. 2) Klinisk adfærd bør være en etableret del af det veterinære pensum, gerne med introduktion på uddannelsens første år, yderligere undervisning på studiets tredje og fjerde år, hvor de studerende starter deres kliniske undervisning, og endelig som del af den kliniske undervisning på uddannelsens sidste år. 3) En del af undervisningen i klinisk adfærd bør være obligatorisk for alle, da det i højere grad vil sikre et nødvendigt minimum af viden på området. 4) For universiteter med et undervisningshospital anbefales det, at hospitalet skal have en adfærdsambulans. Dette vil ikke blot sikre, at de studerende ser den praktiske anvendelse af klinisk adfærd, men vil også give muligheder for samarbejde med andre kliniske specialer til gavn for både patienter, medarbejdere og studerende.

Følg opdateringer vedrørende publikationer fra projektet på www.dyre-etik.dk

9. Populærvidenskabeligt engelsk resumé (max 500 ord):

Behavioural problems in companion animals are a major cause of negative welfare for the animals themselves and give rise to challenges for their owners. Despite of this, currently, in the majority of veterinary educations in Europe, teaching within the field of clinical animal behaviour (aetiology, diagnosis and treatment of behaviour problems) — is virtually absent. As a consequence, veterinarians often feel unequipped when encountering behaviour problems in their work as general practitioners.

Therefore, there is a need for more knowledge on how to best to incorporate clinical animal behaviour into the veterinary curriculum and how to

best introduce veterinary students to the work of preventing and treating behaviour problems in companion animals.

We have investigated how European vet schools have integrated clinical animal behaviour into their teaching of veterinary students based on a series of semi-structured interviews with teachers at European vet schools, mainly with a veterinary background, working with clinical animal behaviour in a university setting. Ten interviews were carried out in the period of June to September 2023 with 14 behaviourists working at nine different universities in seven different European countries.

A first important finding is that all informants agreed that knowledge about behaviour and clinical animal behaviour is important for future veterinary practitioners. However, not all general veterinary practitioners need to be able to perform behavioural consultation as clinical animal behaviour should be considered a specialist field that students are introduced to and that some can choose to specialise in.

Another important finding in the interviews is that there are different ways of teaching veterinary students and involving them in behaviour service work as well as to the ways of running a behaviour service.

There were two main challenges reported in terms of involving veterinary students in clinical animal behaviour work. The first concerns the practical limitations of the behavioural consultation room, where the presence of additional people can negatively affect the safety, the animal, and the owner. The second is the already very packed schedule in all veterinary educational programs. This combined with the fact that in several places clinical animal behaviour is offered as elective courses creates a problem in terms of ensuring important day 1 competencies for future general veterinary practitioners.

We make the following tentative recommendations: 1) Clinical animal behaviour is an important discipline of veterinary medicine, and knowledge about clinical animal behaviour should be taken seriously as a Day 1 competence. 2) Clinical animal behaviour should be a formal part of the veterinary curriculum, preferable with introductory teaching in the first year, additional teaching in the third/fourth year when students start their clinical years and finally clinical teaching in the last year. 3) It is worth considering making at least part of the teaching on clinical animal behaviour mandatory to ensure that all veterinary students get a minimum of knowledge within this field. 4) For universities with a veterinary teaching hospital, it is recommended to establish a behaviour service as part of the hospital. This

will not only provide opportunities for students to learn about practical applications of clinical animal behaviour but will also provide opportunities for interdisciplinary collaboration that can benefit both the patients, the staff and students.

Follow updates on publications from the project on www.animaethics.net

10. Redegørelse for hvordan projektet og projektets resultater har været eller forventes offentliggjort:

Med støtte fra Center for Forskning i Familiedyrs Velfærd er det planen i 2024 at gøre følgende:

- 1) Udarbejdelse af videnskabelig artikel, som vil blive sendt til *Journal of Veterinary Medical Education*
- 2) Præsentation på en relevant international konference, fx VetEd 2024
- 3) Efterfølgende formidling via artikel i Dansk Veterinær Tidsskrift
- 4) Brede formidling af resultaterne via Den Danske Dyrlægeforenings årsmøde, nyhedsgrupper og SoMe